Aktualizováno: 29.05.2026

5.2 ПОДПОМАГАНЕ НА МНОГОЕЗИЧНОСТТА

MŠ, ZŠ, VČ

Освен усвояването на чешки като втори език и контакта с чешкоговорящи връстници за децата, които учат чешки език е много важна и **грамотността на майчиния език.** Владеенето на първия език е много важно за цялостното развитие на детето. Детето много по-добре усвоява нови познания, ако може да си ги свързва със знанията, усвоени на майчиния език.

МНОГОЕЗИЧНОСТ:

- Предотвратява социалното изключване на децата, чийто майчин език е различен от този на мнозинството от обществото.
- Позволява на децата да се вкоренят по-добре в новата среда.
- Укрепва идентичността на детето и самочувствието му.
- Развива езиковите способности и мисленето на различни езици.
- Дава възможност за опазване на културното наследство (например традиции, приказки, принадлежност към общността...).

Многоезичните ученици използват езиците за различни цели и в общуването с различни хора (майчиния в семейството, втория език в обществото, в училище и др.), което се отразява на речниковия запас, нивото на владеене и езиковите предпочитания. Знанието на майчиния език е не само от полза за тези деца, но обикновено е и необходимо за общуването с членовете на семейството. Без да знаят майчиния си език, те ще се справят в училище, но може да имат сериозни проблеми в общуването с родителите си, което може да предизвика проблеми с възпитанието и поведението. Ето защо е важно сътрудничеството на училището с родителите – както за да намерят начин как най-добре да научат детето на чешки език, така и с цел да запазят и по-нататък да развиват знанията на първия език на детето.

ПРЕПОРЪЧВАМЕ:

- Не се опитвайте да откъснете децата от майчиния им език – така рискувате да загубят идентичността си. Предлагайте на децата множество възможности за разширяване на употребата на майчиния им език (детска група на майчиния език, посещения в страната на произход и т.н.).
- Отглеждането на децата на езика на Вашето семейство е много важно, защото само така можете да общувате с тях на език, на който се чувствате уверени.
- Учителите не трябва да съветват родителите да говорят само чешки с децата си у дома, тъй като децата могат да научат от родителите, които не знаят достатъчно добре чешки, грешни фрази, произношение и т.н. В същото време те биха загубили възможността да се развиват в

своя роден език.

- Установете си домашни езикови правила, които да Ви устройват.
- Развивайте майчиния език, и то не само като говорим, но и четен/писмен.

Важно за децата е да има подходящи условия да използват семейния език и в детските градини и училищата. Голямо преимущество за използването на езика е ако децата осъзнаят стойността му и извън семейната среда. Това подобрява езиковото осъзнаване на всички заинтересовани лица, езиковото разнообразие и неформалните възможности за употреба на всичките езици. Поговорете с персонала на образователните институции, които децата Ви посещават, и се информирайте относно начините им на подход към многоезичието. Служителите със сигурност ще се радват да чуят Вашето мнение по въпроса, както и информация относно Вашата култура и традиции.

В училище имат по-голям шанс да научат езика на обучение и като цяло да успеят тези деца, чиито членове на семейството са могли да прекарват време с тях, разказвали са им истории или са им говорили по начин, който е развивал речниковия запас на майчиния им език. Знанията и уменията на децата са преносими от майчиния език, който са научили у дома, на езика, използван в училище.

Полезни линкове:

Списание за многоезични деца и мултикултурно образование Kamarádi (Приятели)
За асоцииране с професионалната терминология на майчиния език могат да се използват преводните речници
https://multilingual-families.com/
https://www.inkluzivniskola.cz/vicejazycnost

- Cummins, J.: Vzdělávání vícejazyčných žáků. In: Existuje-li to, je to možné: inspirace pro vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem. META slaví 15, s. 183–190. Praha 2021.